

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**
Број: 9/0-02-387/2018-2
Датум: 7.5.2018. године
Београд

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

Београд
Немањина 22-26

Предмет: Мишљење на Нацрт закона о изменама и допунама Закона о жиговима

Министарство просвете, науке и технолошког развоја доставило је дана 3. маја 2018. године, Комисији за заштиту конкуренције, Нацрт Закона о изменама о допунама Закона о жиговима, ради давања мишљења.

Савет Комисије, након разматрања достављеног материјала, на основу члана 21. став 1. тачка 7. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13) на 152. седници од 7. маја 2018. године, доноси следеће

М И Ш Љ Е Њ Е

Разматрајући текст Нацрта закона о изменама и допунама Закона о жиговима констатовано је да предмет измена није члан 40. Закона о жиговима („Службени гласник РС, број 104/2009 и 10/2013). У вези са тим указујемо да постојеће законско решење предвиђа принцип националног исцрпљења жига, уместо опште прихваћеног концепта међународног исцрпљења жига. Према наведеној одредби носилац жига нема право да спречи промет робе која носи његов жиг, у случају да је ту робу по први пут ставио у промет у Републици Србији носилац жига, или лица које је он овластио.

Из наведене одредебе следи *argumentum a contrario* да носилац жига (увозник) има право да трећим лицима забрани промет робе, уколико су та трећа лица, без знања или дозволе носиоца жига, ставила у промет робу у Републици Србији (забрана паралелног увоза).

Ради отклањања ефеката које постојећи законско решење производи на тржишту Републике Србије предлажемо да се у члану 40. став 1. речи „у Републици Србији“ замене речима „било где у свету“.

Наиме, Комисија је у претходном периоду (почевши од дана примене спорне законског одредбе), примила велики број захтева за мишљење о колизији поменутог законског

решења са основним принципима конкуренције, као и захтеве за мишљења о надлежности Комисије која потенцијално може бити дерогирана услед даљег опстанка овог законског решења. Упркос чињеници да се велики број увозника јавно декларисао да неће спречавати паралелни увоз, већ да ће наведено право искључиво користити у ситуацијама нелојалне конкуренције, Комисија је приликом анализирања услова стања конкуренције на тржишту приметила значајан степен протекционизма од стране увозника, и то оних производа/брендова робе широке потрошње, на које су потрошачи најосетљивији а степен навике најизраженији. Производња такве робе у Србији је занемарљива, или у супститативном смислу без већег значаја, истичући увоз као најзначајнији извор допремања поменутих производа.

На тај начин ексклузивни увозници/дистрибутери постају једини и искључиви увозници одређеног брэнда, који не могу имати тржишни корективни фактор, док институт националног исцрпљења постаје баријера уласку на тржиште истоветне робе по нижој цени. Уз постојање одговарајућих правно доступних механизма којима се штити законом прописано право, ексклузивни увозници/дистрибутери користећи исте, контролишу увоз и пласман робе која је под режимом заштите права интелектуалне својине у Србију у смислу националног исцрпљења (у пракси је приметан велики број тужбених захтева пред Привредним судом).

Проширење ексклузивних права усмерених на забрану паралелног увоза на начин како је то дефинисано у конкретном случају, Законом о жигу, заиста могу да имају значајан утицај на конкуренцију и слободно кретање робе на тржишту, па у том смислу могу ограничити ценовну и квалитативну конкуренцију истоветног производа.

Значајнији ценовни диспаритети, као последица које наведено законско решење пружа, може се уочити највише код робе широке потрошње (технике, хране, одеће, обуће, грађевинских материјала, индустријских машина и др.). Супсидијарно, постојање паралелног увоза је и од значаја са становишта јавних набавки, јер постојеће законско решење ограничава и број потенцијалних понуђача, али и ценовну конкуренцију. Паралелни увоз би могао да омогући већи број потенцијалних понуђача који набављају производе који су предмет јавне набавке из различитих извора, нижу почетну цену производа, што истовремено умањује и вредност набавке, остварујући на такав начин значајне уштеде за буџет, кроз смањење јавних расхода (школа, болница и других корисника јавних средстава).

Наиме, паралелни увоз подразумева увоз и продају робе од стране независних продаваца који нису у склопу произвођачевог система дистрибуције, и то без произвођачевог одобрења. Паралелни увозници купују предметни производ у једној држави (било у суседству или у ЕУ) по релативно нижој цени, након чега га даље продају у другој држави по цени нижој од цене по којој се тај производ у држави дестинацији продаје (у којој је тај производ знатно скупљи). Кроз наведен начин ствара се ценовна конкуренција између продаваца који продају истоветан производ (тзв. *Intra brand* конкуренција).

Иако је најчешћи изговор за увођење ове забране, постајање нелојалне конкуренција (чија дефиниција је дата Законом о трговини), управо паралелни увоз као такав служи искључиво успостављању баланса у ценовном диспаритету унутар одређеног тржишта,

односно балансу између пограничних држава. Стога, неопходно је направити разлику између нелојалне конкуренције која долази са црног тржишта (продавање истоветних производа који су прибављени на начин који није прописан позитивноправним законодавством – као што је продаја таквих производа на пијаци, у нерегистрованим радњама, путем интернета и др), и увозника истоветног производа који би прошао све релевантне процедуре (од стране царинских и других инспекцијских органа) које су неопходне за стављање у промет таквог производа.

Коначно и најважније, поред тога што подстиче здраву конкуренцију, паралелни увоз подстиче и развија потрошачеву добробит, имајући у виду да увоз робе из земаља са нижим ценама притискају постојеће продавце у земљи дестинацији да смање цене.

Такође, ограничавање паралелног увоза унутар ЕУ, се сагледава са становишта повреде конкуренције из члана 101 (1) Уговора о функционисању ЕУ, која за циљ има ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције. У складу са праксом Европске комисије¹ и Европског суда², ограничавање паралелне трговине угрожава фундаментални принцип јединственог унутрашњег тржишта, кроз наметање различитих ценовних нивоа истоветних производа између држава чланица, што лишава потрошаче користи.

Управо из наведених разлога паралелни увоз представља основу функционисања јединственог тржишта Европске уније, који за циљ има уклањање великих ценовних и квалитативних разлика истоветне и истоврсне робе.

¹ COMMISSION DECISION of 26 May 2004 relating to a proceeding under Article 81 of the EC Treaty against The Topps Company Inc, Topps Europe Limited, Topps International Limited, Topps UK Limited and Topps Italia SRL;

² Case T-13/03 Nintendo Co., Ltd and Nintendo of Europe GmbH v Commission of the European Communities; Judgment of the Court of First Instance of 30 April 2009 — Itochu v Commission; Judgment of the Court of First Instance of 30 April 2009 — Nintendo and Nintendo of Europe v Commission;